

بنام خدا

چکیده مقالات

۲^{ام} همایش
آموزش هنر و ارتباط تصویری
National Conference on
Art & Graphic Education

۵ آذر - ۱۴۰۲ - مرکز آموزش عالی شهید شرافت

دانشگاه فرهنگیان / معاونت پژوهش و فناوری
مدیریت امور پردیس های استان تهران

پیام رئیس همایش

هنر زبانی است ماندگار و ابزاری برای محاوره دلهاست از این رو هرآنچه در قاب هنر بگنجد مانا هست و پایدار. برای تربیت ماندگار و جاودان چه نیکوست تلاش کنیم که اندیشه و افکارمان برای تعلیم و تربیت اسلامی به زیور هنر بیاراییم. تا به فرمایش امام راحل جامعه عمل بپوشانیم که “هنر باید صیقل دهنده اسلام ناب محمدی باشد”، از طرفی هنر خلafیت با عشق است توام با لطافت و پاکی که موجب جوشش و خروش دل انسان ها ست و هنرمندان اسلامی در عرصه تاریخ با خلق آثار ماندگار عقل ها را سرگردان و دلها را مجذوب کردند.

دومین همایش ملی آموزش هنر و ارتباطات تصویری به میزبانی دانشگاه فرهنگیان استان تهران که با همت مرکز آموزش عالی شهید شرافت برگزار می شود رخدادی زیبا و ارزشمند است تا این همایش با محوریت آموزش و پژوهش هنر، کارورزی و ... با هدف گسترش جنبه های زیبا شناختی در برنامه درسی و تحول در کتاب های آموزش هنر توسط اساتید، معلمان و دانشجومعلمان می باشد امیدوارم این اقدام فاخر در تربیت معلم و مهمتر در تعامل و تعمیق پیوند فرهنگ و تمدن نقش به سزایی ایفا کند. آن شا الله

در پایان ضمن خیر مقدم به حضور اساتید معزز، معلمان و دانشجو معلمان عزیز و همکاران را به این همایش، سلامتی و موفقیت این عزیزان را از ایزد منان خواستارم.

دکتر اسماعیل اولی
رئیس همایش

پیام دبیر همایش

امروزه، توسعه و تحول روزافزون در قلمرو آموزش و پژوهش در اکثر نظام های آموزشی جهان زمینه را برای تحول در همه زمینه های علمی فراهم نموده است. لکن هنر، آموزش هنر و کاربرد هنر در عرصه های آموزشی علوم دیگر یک حلقه مفقوده است که می تواند در توسعه و تحول این امر مهم نقش-آفرینی کند و چشم اندازهای نوینی را در این عرصه بگشاید.

در هر زمینه ای که هنر وارد شده باعث ماندگاری و تأثیرگذاری بیشتر گردیده است و با عنایت به فرمایش رهبر عزیز انقلاب، ابزارهای هنری بی شک، رساترین، بلیغ ترین و کاری ترین ابزار ابلاغ و تبلیغ پیام است.

یکی از مهم ترین راهکارهای آشنایی با رسالت هنر و آموزش هنر برگزاری مستمر همایش های علمی ملی و بین المللی است. براساس این دیدگاه، مرکز آموزش عالی شهید شرافت تهران با پیشینه چندین دهه خود در حوزه آموزش هنر و ارتباط تصویری و تولید محتوای آموزش محور در این عرصه و با مساعدت و همکاری مسئولین محترم دانشگاه و مدیریت امور پردیس های استان تهران دانشگاه فرهنگیان اقدام به برگزاری دومین همایش آموزش هنر و ارتباط تصویری (PCK) نموده است تا از این طریق گامی مؤثر در جهت تحول و توسعه آموزه های نوین پژوهشی در عرصه هنر و به خصوص هنر اسلامی ایرانی و نسبت آن با آموزش و یادگیری برداشته و زمینه را برای ترسیم چشم اندازهای گسترده در این حوزه وسیع فراهم سازد.

امید است این همایش انتظارات جامعه دانشگاهی و فرهیخته هنر را جهت فراهم نمودن بستر آموزش هنر فاخر اسلامی ایرانی که زمینه ساز تمدن نوین اسلامی است برآورده ساخته و گامی باشکوه باشد از گام های نهایی تا رسیدن به قله های کمال و سعادت ایران اسلامی که رهبر عزیزمان نویدبخش آن بوده اند.

با احترام
دکتر فاطمه بوربور
دبیر همایش

پیام دبیر علمی همایش

پژوهش یکی از ابزارهای مهم و اساسی در پیشرفت علوم مختلف می باشد. بعبارت دیگر توسعه یک جامعه از هر لحاظ مرهون مطالعه و تحقیق در عرصه های گوناگون قلمداد می شود.

قطعا پژوهش در هنر و موضوعات مرتبط با آن و خصوصا مقوله مهم آموزش هنر را باید یکی از اساسی ترین ارکان فعالیت های پژوهشی بحساب آورد. در این راستا دانشگاه فرهنگیان مطالعه و تحقیق در زمینه آموزش هنر و ارتباط تصویری (pck) را به عنوان یکی از ماموریت های علمی و آموزشی خود در نظر گرفته و به منظور نیل به اهداف عالی خود برای تربیت معلمانی توانمند و تاثیر گذار، با استعانت از خداوند بزرگ و با همکاری پژوهشگران، هنرمندان، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور، دومین همایش ملی آموزش هنر و ارتباط تصویری (pck) را برگزار می نماید. هدف از برگزاری این همایش ارائه آخرین دستاوردهای علمی و کاربردی و تبادل ایده در الویت های پژوهشی در این حوزه می باشد. امید که با مشارکت فعال معلمان پژوهنده، هنرمندان و سایر پژوهشگران و صاحبان فکر و اندیشه این مهم محقق گردد.

با احترام

دکتر مهدی علی اکبرزاده

دبیر علمی همایش

پیام دبیر اجرایی همایش

پیمودن مسیر دانش افزایی، عبور از مرزهای دانش و رهنمون شدن به افق های تازه، که ضامن پیشرفت علم و تعالی جامعه به شمار می رود، مستلزم پژوهش بی وقفه و مداوم است .

آموزش هنر نیز به عنوان یکی از مولفه های تاثیر گذار در این مسیر، از اهمیت بسزایی برخوردار است. در این راستا دانشگاه فرهنگیان که ”آموزش“ جزو اصلی تمام رشته های دانشگاهی اش به شمار می آید، رسالتش بس بزرگ و حساس است.

این دانشگاه با برگزاری ”دومین همایش ملی آموزش هنر و ارتباط تصویری“ به یاری ایزد منان و مشارکت صاحب نظران و پژوهشگران برآنست تا در انجام مأموریت های خود (تربیت معلمان کارآمد در راستای تحول بنیادین نظام آموزشی کشور و نیل به اهداف عالی علمی و فرهنگی)، گامی عملی بردارد و بدین ترتیب راه را برای حرکت های موثر پیشرو هموار سازد.

مجتبی بابائیان

دبیر اجرایی همایش

شورای سیاستگذاری همایش

دکتر اسماعیل اولی رئیس همایش
خانم دکتر فاطمه بور بور دبیر همایش
دکتر مهدی علی اکبر زاده دبیر علمی همایش
جناب آقای مجتبی بابائیان دبیر اجرایی همایش
خانم دکتر اعظم غلامی همکار شورای همایش

اعضای کمیته اجرایی همایش

جناب آقای سعید ابو حمزه عضو کمیته اجرایی
خانم دکتر هانیه شیخی عضو کمیته اجرایی
خانم دکتر اعظم السادات حکیم سلمان عضو کمیته اجرایی
خانم دکتر وحیده صادقی عضو کمیته اجرایی
خانم دکتر الهام عصار کاشانی عضو کمیته اجرایی
آقای دکتر صادق رشیدی عضو کمیته اجرایی
جناب آقای عباس فتوحی عضو کمیته اجرایی
آقای دکتر حمید قاسم زادگان عضو کمیته اجرایی
سرکار خانم میترا معصومی عضو کمیته اجرایی
جناب آقای علی اصغر ایمانزاده عضو کمیته اجرایی
جناب آقای مهران قلعه دار عضو کمیته اجرایی

اعضای کمیته علمی همایش

ردیف	نام و نام خانوادگی	مدرک و رشته تحصیلی	مرتبه علمی	سمت	دانشگاه محل خدمت	تلفن
۱	رضا افهمی	دکترای پژوهش هنر	دانشیار	عضو کمیته علمی و داور	دانشگاه تربیت مدرس	۹۱۲۶۷۵۳۸۰۰
۲	اشرف السادات موسوی لُر	دکترای پژوهش هنر	استاد	عضو کمیته علمی	دانشگاه الزهرا	۹۱۲۱۲۶۶۳۳۴
۶	ابوتراب احمد پناه	دکترای پژوهش هنر	دانشیار	عضو کمیته علمی و داور	دانشگاه تربیت مدرس	۹۳۵۸۲۷۹۹۳۰
۷	مهدی علی اکبرزاده	دکترای پژوهش هنر	استادیار	دبیر کمیته علمی و داور	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۳۱۰۲۸۴۱
۱۲	علی یعقوب زاده	کارشناسی ارشد پژوهش هنر	مریی	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۵۱۱۵۹۲۲
۱۳	علی اصغر ایمان زاده	کارشناسی ارشد کارگردانی	مریی	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۷۱۷۶۵۶۸
۱۴	مجتبی بابائیان	کارشناسی ارشد ارتباط تصویری	مریی	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۱۹۰۳۴۳۹
۱۶	فاطمه مرادی	دکترای پژوهش هنر	استادیار	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۴۸۳۵۳۷۵
۱۷	میترا معصومی	کارشناسی ارشد ادبیات نمایشی	مریی	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۵۰۴۰۷۳۰
۱۸	امین اصفهانی زاده	کارشناسی ارشد پژوهش هنر	مریی	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۳۹۰۶۷۴۸۵۴
۱۹	مهران قلعه دار	کارشناسی ارشد پژوهش هنر	مریی	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۶۰۳۶۶۶۱
۲۰	حمید قاسم زادگان	کارشناسی ارشد پژوهش هنر	مریی	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۸۰۴۶۸۹۱
۲۱	صادق رشیدی	دکترای پژوهش هنر	استادیار	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۹۶۳۸۷۸۵۱
۳۲	عباس فتوحی	کارشناسی ارشد آموزش هنرهای تجسمی	مریی	عضو کمیته علمی	دانشگاه فرهنگیان استان تهران	۹۱۲۴۲۶۶۴۲۶

۲۴^{ام} میزبان
آموزش هنر و ارتباط تصویر
National Conference on
Art & Graphic Education

۵ آذر ۱۴۰۲ مرکز آموزش عالی شهید شرافت

مقالات با ارائه سخنرانی (شفاهی)

نقش و کارکرد فناوری های نوین در آموزش هنر

محمد حسین پور *

چکیده

مقاله حاضر در رابطه با استفاده و تاثیرات فناوری های نوین و کاربرد فناوری های اطلاعات و ارتباطات در آموزش هنر به شکل مروری گردآوری شده است. کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهان معاصر با سرعت فزاینده ای در حال گسترش است و همه ابعاد زندگی از جمله تعلیم و تربیت را در شکل های متفاوت آن دچار دگرگونی کرده است. بعضی از کشورها برای دست یابی به تعلیم و تربیت مطلوب، در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات و فناوری های نوین سرمایه گذاری کرده اند و می خواهند فناوری را برای دست یابی به بهترین و جدیدترین روش ها به کار گیرند تا مزیت هایی برای تعلیم و تربیت داشته باشند. در دنیای امروز، اطلاعات و دانش به سرعت در حال تغییرند. فرآیند آموزش و یادگیری دروس هنری نیز همانند سایر دروس در حال تغییر است استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و فناوری های نوین می تواند منجر به توسعه کیفیت آموزش هنر، گسترش شانس های یادگیری و در دسترس بودن آموزش دروس هنری شود. همچنین در این مقاله با بهره گیری از نتایج پژوهش های انجام شده درباره مطالبی مانند اهمیت بهره گیری از فناوری، نقش فناوری در تدریس و یادگیری دروس هنری و موانع بهره گیری از آن، بحث و توصیه هایی در خصوص چگونگی بهره گیری از فناوری در آموزش هنر بیان شده است.

کلیدواژه: فناوری، تعلیم و تربیت، هنر، آموزش

* کارشناسی آموزش ارتباط تصویری دانشگاه فرهنگیان- پردیس شهید چمران تهران- واحد شهدای مکه

جایگاه آموزش هنر در برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان (مطالعه موردی: کاربرد هنر در ترسیم نقشه های توپوگرافی)

علی صادقی *

چکیده

دانشگاه فرهنگیان مبتنی بر اسناد بالادستی و به ویژه ساحت های شش گانه سند تحول بنیادین و اساسنامه خود، از سال ۱۳۹۴ عنوان رشته های تحصیلی را از دبیری به «آموزش» تغییر داد تا تأکیدی مضاعف بر کسب شایستگی تربیتی موضوعی (PCK) در کنار سایر توانمندی های عمومی و موضوعی دانشجو معلمان داشته باشد. از این رو، کسب «سواد هنری»، برای ایجاد حس زیبایی شناختی، پرورش خلاقیت های هنری و تفکر فلسفی و نگرش صحیح در اذهان و رفتار فراگیران، به عنوان یکی از ساحت های شش گانه تعلیم و تربیت با عنوان کاربرد هنر در آموزش مورد تأکید قرار گرفت.

یکی از رشته های مهم تحصیلی دانشگاه فرهنگیان «آموزش جغرافیا» است که بر اساس اهداف مندرج در این برنامه، دانشجو معلمان با دانش، تفکر و مهارت های جغرافیایی آشنا می شوند تا نگرش آنها نسبت به موقعیت جغرافیایی و محیطی آنان، بهبود یابد. با این حال، شاید یکی از چالش برانگیزترین موضوعات پیش روی آموزش جغرافیا را تأکید بر دانش و محفوظات دانست که رشد تک بعدی فراگیران را فراهم می کند. یافته های پژوهش که با روش توصیفی - تحلیلی بدست آمده نشان می دهد، آموزش هنر ضمن تقویت «سواد هنری»، با عناصر و مولفه های مختلفی چون، بافت، زمینه، رنگ، تصویر، ماکت و مدل نقشه های جغرافیایی، ضمن کسب سواد جغرافیایی، در ترسیم نقشه های توپوگرافی می تواند منجر به تقویت مبانی شناختی، نگرشی و مهارتی فراگیران شده و دانشگاه فرهنگیان را بیش از پیش به اهداف مندرج در برنامه های تعلیم و تربیت موفق نماید.

واژگان کلیدی: دانشگاه فرهنگیان، برنامه درسی، آموزش هنر، آموزش جغرافیا، سواد جغرافیایی

میزان بازدهی کلاس های مجازی دروس کارگاهی رشته ارتباط تصویری، بر اساس نظریه ارتباط گرایی جورج زیمنس

(نمونه مطالعاتی: دانشجویان رشته گرافیک و ارتباط تصویری آموزشکده فنی و

حرفه ای الزهراء (س) تبریز)

ضحی اصغرزاده چرندابی*

گروه هنر، دانشگاه فنی و حرفه ای، تهران، ایران

چکیده:

در دوران پاندمی کرونا، با وجود آمدن الزام تغییر روش آموزشی از سنتی به برخط، فراگیران و مدرسان دروس کارگاهی با چالش های بیشتری نسبت به دروس نظری مواجه شدند. در ابتدا نیز منتقدان بر این باور بودند که از لحاظ فنی و عملی روش آموزش برخط برای این دروس مناسب نیست اما به مرور شیوه آموزش الکترونیکی برخط، افق های جدیدی پیش روی فراگیران و مدرسان گشود. در حالی که هنوز زیرساخت های فنی و برنامه ریزی های آموزشی مناسبی فراهم نبود. بنابراین مقوله ای که در برخی کشورهای جهان سال هاست آغاز شده، در ایران در حال پا گرفتن است. این پژوهش با روش پیمایشی مقطعی جهت مشخص شدن میزان بازدهی کلاس های مجازی دروس کارگاهی رشته ارتباط تصویری در دوران پندمی انجام شده است. بنابراین پرسشنامه ای با ۳۲ سوال براساس اصول نظریه ارتباط گرایی جورج زیمنس، طراحی شده، روایی آن توسط خبرگان امر و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ تایید شد و در اختیار جامعه آماری قرار گرفت. جامعه آماری در این پژوهش به صورت رندمی، شامل ۸۲ نفر از دانشجویان دختر مقاطع کاردانی و کارشناسی رشته گرافیک و ارتباط تصویری دانشگاه فنی و حرفه ای الزهراء (س) تبریز است، که واحدهای درسی کارگاهی را به صورت برخط گذرانده اند. در این پژوهش با اتکاء به نتیجه که میزان بازدهی کلاس های مجازی دروس کارگاهی رشته ارتباط تصویری را در سطح قابل قبولی نمایان می سازد، برنامه ریزی های آموزشی بر اساس نظریه ارتباط گرایی جورج زیمنس، به عنوان یک نظریه آموزشی فراگیر محور، برای پیشبرد اهداف آموزشی با رویکردهای کاربردی و ارتقاء کیفیت آموزش مجازی دروس کارگاهی، در عصر دیجیتال پیشنهاد می گردد.

کلمات کلیدی: آموزش مجازی، دروس کارگاهی، ارتباط تصویری، ارتباط گرایی، جرج زیمنس.

ضرورت ساماندهی رشته های هنر در دانشگاه فرهنگیان

مهدی علی اکبرزاده^۱ * علی ملخاصی^۲

چکیده:

با عنایت به اثر بخشی خاص دانشگاه فرهنگیان در تامین نیازها و خواست های جامعه ی آموزش و پرورش و به تبع آن رفع نیازهای اساسی علمی ، تربیتی و آموزشی جامعه کشوری ، این اثر بخشی به گونه ای کاملاً منطقی در رشته های هنر اتفاق می افتد. در حال حاضر در کشور ما دانشگاه های مختلفی پیرامون موضوع هنر فعالیت می کنند که در این خصوص رسالت و هدف اصلی آنان، تربیت هنرمندانی متعهد و تاثیر گذار در جامعه می باشد. ولی آموزش های هنری و یا به عبارت بهتر تربیت معلمان هنر موضوع بسیار مهمی است که در برنامه ی آموزشی سایر دانشگاه ها به آن توجه نمی شود و یا در حد بسیار کمی مورد عنایت قرار می گیرد. اگر به اهمیت هنر و تاثیر آن در برنامه های آموزشی واقف باشیم و جایگاه معلم هنر را در برنامه های آموزشی مورد توجه قرار دهیم، نقش و جایگاه دانشگاهی که رشته های هنری آن با هدف تربیت معلمینی تاثیر گذار و هنرمند پایه گذاری شده است بیش از پیش آشکار می شود. همچنین توجه به روشها و الگوهای مدرن رشته های آموزشی هنر از جمله pck برای تربیت معلمان کارآزموده بیش از گذشته مورد توجه قرار می گیرد. این مقاله که با روش کتابخانه ای و توصیفی تدوین شده است سعی دارد جایگاه و اهمیت دانشگاه فرهنگیان را با گرایش به موضوع نقش آن در تربیت و آموزش معلمینی متخصص در آموزش های هنری متناسب با اهداف و برنامه ها و سیاست های مربوطه مورد بحث قرار دهد.

کلید واژه ها: دانشگاه فرهنگیان، هنر، معلم، آموزش هنر

* ۱. استادیار گروه هنر دانشگاه فرهنگیان mahdi_ali@hotmail.com

۲. دانشیار گروه ریاضی دانشگاه فرهنگیان molkhasi@cfu.ac.ir

ضرورت قصه‌گویی و نمایش خلاق در مدارس استان های دو زبانه و ارائه الگوهای مناسب

رقیه حسنی^۱ * - بهروز بامدادی^۲

چکیده:

تدریس درس هنر، علاوه بر ابزار و کارگاه مناسب، نیاز به خلاقیت های فراوان دارد. یکی از درس های رشته هنر «کارگاه قصه گویی و نمایش خلاق» است. در این درس دانش آموزش باید بتواند مفاهیم را به درستی بیان کند. به دلیل عدم قدرت تطابق و ناتوانی تبدیل مفاهیم ذهنی زبان مادری به زبان رسمی، نوعی سرخوردگی و کم رویی در نزد دانش آموزان دو زبانه وجود دارد. برای رفع این اشکال آموزشی، باید برنامه های مقبول آموزشی ترتیب داده شود.

یکی از روش های مؤثر، استفاده از قصه گویی است. این روش در مناطق دو زبانه بسیار مؤثر خواهد بود. این روش، هم فهم مسائل درس و مهارت ها را آسان می کند، هم باعث تقویت گنجینه لغات ذهنی، گفتار و زبان آموزی می شود. همچنین نمایش خلاق نیز که بچه ها به کمک معلم آن را اجرا خواهند کرد، درس های مهم به ما خواهد آموخت. تعاملات اجتماعی و رفتارهای جمعی ما را اصلاح خواهد کرد و برخی اختلال های رفتاری مثل کم رویی و گوشه نشینی را درمان خواهد نمود. این نوع آموزش علاوه بر موارد بالا، باعث افزایش اعتماد به نفس، خلاقیت، تلطف روحیه، فصاحت بیان، تمرکز و دقت می شود که رمز موفقیت فردی و اجتماعی است. در نهایت با استفاده از راهکارهای خلاقانه، فناوری، محتوای الکترونیکی می توان به هدف آموزشی مان برسیم.

کلیدواژه ها: قصه گویی، محتوای الکترونیکی، کودکان دو زبانه، تخیل، خلاقیت.

* ۱- کارشناس ارشد هنر (نقاشی)، مربی، گروه هنر، دانشگاه فرهنگیان تهران، ایران rgfhasani11@cfu.ac.ir

۲- دکتری زبان و ادبیات فارسی، استادیار، گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان تهران، ایران.

Bamdadi@cfu.ac.ir

تاملی بر برنامه درسی تربیت هنری و زیبایی شناسی دوره ابتدایی

اکبر پرویزی *

چکیده:

هدف این پژوهش، نگاهی تحلیلی بر محتوای برنامه درسی تربیت هنری و زیبایی شناسی دوره ابتدایی است. اگرچه آموزش هنر یکی از دغدغه های اصلی نظام های آموزشی جهان است اما متأسفانه در کشور ما مورد غفلت بوده است. این مقاله به تحلیل و بررسی برنامه درسی هنر در دوره ابتدایی شامل: اصول، اهداف، رویکردها، محتوا، چگونگی اجرا و سایر ویژگی های تربیت هنری پرداخته است. روش پژوهش از نوع توصیفی و تحلیلی بوده و هدف آن بررسی نقش و پیامدهای تربیت هنری در این دوره است. در مقاله فرض آن است که تربیت هنری و زیبایی شناسی در پرورش ابعاد مختلف شخصیت انسان و رشد ویژگی ها و قابلیت های کودکان تأثیری ماندگار دارد. در تامل و بررسی این مهم، با مراجعه به اسناد بالا دستی، پژوهش ها و منابع علمی مکتوب و کتابخانه ای و جستجوی هدفمند در پایگاه های نمایه کننده نشریات علمی، مباحث تبیین و تشریح شده است. نتایج بیانگر آن است که کارکرد اساسی هنر، بر حوزه های مختلف شناختی، رشد احساسات و عواطف، پرورش خلاقیت و آفرینش گری، توسعه ارتباطات اجتماعی و شکل دهی به هویت فرهنگی و... در مخاطبان تأثیر گذاری ویژه دارد. با این اوصاف بعد از دو دهه و اندی از اجرای برنامه تربیت هنری و زیبایی شناسی، برنامه فوق، غفلت در اجرا مشهود و نیاز به بازنگری در تعداد و محتوای روز آمد برنامه ضرورت دارد. امر روشن آنکه، برای اصلاح رویکرد آموزشی، اولین عامل معلم شایسته است. یافته ها نشان از کم توجهی به امر تربیت معلم توانمند در حوزه تربیت هنری و زیبایی شناختی دارد. افزایش واحدهای تربیت هنری و زیبایی شناسی دوره های کارشناسی تربیت معلم و گنجاندن آن واحدها در برنامه درسی مهارت آموزان ماده ۲۸ در اولویت قرار گیرد و در نهایت، برای آموزش کیفی برنامه درسی تربیت هنری و زیبایی شناسی با جذب اساتید با سواد زیبایی شناسی در دانشگاه فرهنگیان مورد تأکید است.

کلید واژه ها: محتوای برنامه درسی، تربیت هنری، زیبایی شناسی، دوره ابتدایی

بررسی توانایی تجسم فضایی دانشجویان آموزش ریاضی ورودی ۱۳۹۷ دانشگاه فرهنگیان مرکز شهید شرافت

محمود خاکسار عشاق^۱ * آرزو حسینی^۲ منصور کاظم زاده^۳

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی توانایی تجسم فضایی دانشجومعلمان آموزش ریاضی ورودی ۱۳۹۷ دانشگاه فرهنگیان انجام شده است.

روش: پژوهش از نوع توصیفی می باشد. جامعه آماری دانشجویان آموزش ریاضی ورودی ۱۳۹۷ دانشگاه فرهنگیان است. از آنجایی که فهرست کاملی از افراد جامعه در دسترس نبود از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای استفاده شد. حجم نمونه ۲۷ دانشجو آموزش ریاضی با جنسیت دختر بود. ابزار گردآوری داده ها آزمون تفکر هندسی بود که این آزمون شامل ۳۴ سوال پنج گزینه ای است. این آزمون بر اساس تقسیم بندی مک گی (۱۹۷۹) و مایر (۱۹۹۸) شامل ۶ مولفه است. با توجه به هدف و عنوان تحقیق سوالات مولفه ی اول (تفکر تجسمی) این دسته بندی در تحقیق حاضر بررسی شد.

یافته ها: میانگین ضریب دشواری، تمیز و آلفای کرونباخ سوالات مورد بحث محاسبه شده است. دسته "شمارش" دارای بیشترین میانگین ضریب دشواری (۲۲/۷۲) و دسته "توانایی تجسم" دارای کمترین میانگین ضریب دشواری (۲۵/۹) بودند. همچنین دسته "شمارش" (۸۱/۰) بیشترین ضریب تمیز و دسته "اضافه کردن شکل" کمترین میانگین ضریب تمیز را دارد. میزان آلفای کرونباخ سوالات نیز محاسبه شد که این مقدار برابر با ۷۱۴/۰ بود که نشان دهنده عالی بودن سازگاری درونی این سوالات بود. نتیجه حاصل از این آزمون نشان دهنده ی این بود که دانشجویان در حیطه های "شمارش" و "حذف کردن" شکل عملکرد بهتری داشتند که با توجه به محاسبات انجام شده با مناسب بودن سوالات این دو دسته ارتباط دارد.

کلمات کلیدی: تفکر هندسی، تجسم فضایی، ارتباط تصویری، آموزش ریاضی.

۱ - * استادیار گروه آموزش ریاضی، دانشگاه فرهنگیان، m.khaksar@cfu.ac.ir

۲ - استادیار گروه آموزش ریاضی، دانشگاه فرهنگیان، math.hosseini@gmail.com

۳ - مربی گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، Kazemzqdeh.mansoor@yahoo.com

تأثیر آموزشی و اخلاقی مشق و سرمشق در آموزش هنر خوشنویسی

حسن طالبی^۱ * معصومه طالبی^۲

چکیده:

مشق یکی از ضروریات وارکان اولیه یادگیری هنر خوشنویسی است و سرمشق نیز یکی از مهمترین اجزای مشق است که هنرجو از ابتدای ورود به عرصه خوشنویسی خود را با آن مواجه می بیند و باید خود را برای تحمل مشقت آماده کند؛ به گونه ای که پس از گرفتن سرمشق از استاد، مبادرت به تمرین از روی آن کرده و باید به قدری به مشق کردن و تکرار کلمات اصرار ورزد تا آن کلمه و حرف ملکه دست و ذهن او شود و نتیجه و پیشرفت زمانی محقق می شود که هنر جو تاب تحمل سختی و مشق و گذراندن سالهای متمادی ریاضت را در این راه داشته باشد. این مقاله به روش توصیفی و تحلیلی در جستجو و مطالعه آداب مشق و اهمیت و تاثیرات آن در آموزش خوشنویسی می باشد. سوالاتی که در این پژوهش به آن پاسخ داده خواهد شد این است که ۱- مشق چه تاثیری در یادگیری و آموزش خوشنویسی دارد. ۲- اهمیت مشق و سرمشق در انتقال مبانی اخلاقی خوشنویسی در چیست. این مطالعه، با روش توصیفی و تحلیلی انجام شده است. مطالب و اطلاعات به صورت کتابخانه ای و منابع علمی اینترنتی گردآوری شده است. نتیجه تحقیق بیانگر آن است که آموزش خوشنویسی، مشق از روی سرمشق با سه هدف فراگیری سواد بصری و تجربه قلمی و پرورش اخلاق همراه است. و مداومت بر این سه بُعد است که آموزش هنرمند به کمال می رسد.

واژگان کلیدی: خوشنویسی، آموزش، اخلاق مشق، سرمشق

۱ - * کارشناسی ارشد صنایع دستی، هنرآموز آموزش و پرورش، سبزوار، ایران talebhi@yahoo.com

۲ - کارشناسی ارشد پژوهش هنر، مدرس دانشکده فنی حرفه ای، سبزوار، ایران

بررسی موضوع تبعیض جنسیتی در تصویر سازی کتاب های درسی فارسی دبستان از دهه ۱۳۵۰ تا ۱۳۸۰

زهره خواجویی *

چکیده:

طی دهه های اخیر، تغییرات مهمی در تدوین کتاب های درسی صورت پذیرفت و محتوای آنها بازنگری شده است. پژوهش حاضر، با تمرکز بر ۳ دوره تغییرات کتب فارسی ابتدایی به بررسی تبعیض جنسیتی در تصویرگری های کتاب های فارسی مقطع ابتدایی دهه ۱۳۵۰ تا ۱۳۸۰ می پردازد. پرسش این است: باز نمود هویت جنسیتی در شخصیت سازی های کتاب های آموزش ابتدایی در ایران چگونه است؟ به همین منظور در این پژوهش تصویرگری ها تصاویر موجود در کتاب ها بر اساس پنج مولفه: تصاویر، نقش های شغلی و خانوادگی، محیط های اجتماعی و نحوه پوشش زنان و دختران با استفاده از روش توصیفی و تحلیلی مطالعه شده است. تحلیل داده ها هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی و با استفاده از تکنیک کدگذاری، ساخت مفاهیم، مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت. یافته ها نشان میدهد که تصاویر جنس مذکر به وضوح بیشتر از تصاویر جنس مونث است. جنس مونث بیشتر در نقش های بزرگسالی به تصویر کشیده شده اند. و هم چنین حضور مردان و پسران در محیط های اجتماعی به نحوه چشمگیریتر از زنان و دختران است. بر اساس نتایج، انتساب نقش خانه داری به زنان در دهه ۸۰ کاهش یافت و ترسیم زنان در نقش های حرفه ای و تخصصی افزایش یافته است. نتایج بدست آمده از این تحقیق حاوی نکات ارزنده و در خور تامل برای مولفان و طراحان کتب درسی، معلمان و سایر صاحب نظران عرصه تعلیم و تربیت است.

کلمات کلیدی: تصویر سازی، تبعیض جنسیتی، کتاب های درسی فارسی، ابتدایی، ایران

تأثیر آموزش هنرهای ترکیبی بر میزان سلامت روان دانش آموزان سندروم داون مقطع متوسطه

حسین سراوانی*^۱ رضا پوربهرام^۲، زینب حق شناس^۳، ساناز طاهری مخصوص^۴

چکیده:

سندرم داون همراه با درجاتی از عقب ماندگی ذهنی و اختلالات جسمی و سلامت روان همراه است. دروس هنری ارتباط تنگاتنگی با شادابی، تحول روحی می تواند داشته باشد. پژوهش حاضر باهدف مشخص نمودن میزان تأثیر یک دوره آموزش هنرهای ترکیبی بر میزان سلامت روان دانش آموزان ابتدایی مبتلا به سندروم داون می باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه مبتلا به سندروم داون در مدارس استثنایی شهرستان های غرب استان تهران به تعداد ۷۲ نفر می باشد تعداد ۳۰ نفر به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب و بصورت تصادفی در دو گروه کنترل ۱۵ نفر و گروه شاهد (۱۵ نفر) جایگزین شدند. پرسشنامه سلامت روان GHQ-28 توسط مادران هریک از دانش آموزان در خصوص فرزند خود، بعنوان پیش آزمون تکمیل گردید و پس از آن به گروه آزمایش ۲۵ جلسه ۶۰ دقیقه ای آموزش هنرهای ترکیبی مناسب سازی شده شامل رنگ آمیزی اشیاء، اجرای پانتومیم، اجرای دف نوازی داده شد. ولی گروه کنترل آموزش خاصی دریافت نکردند، پس از اتمام جلسات آموزش، دوباره پرسشنامه مذکور توسط مادران هریک از دانش آموزان در خصوص فرزند خود و بعنوان پیش آزمون تکمیل گردید و پس از تجزیه اطلاعات، یافته های پژوهش حاضر نشان داد که آموزش هنرهای ترکیبی بر مولفه های علایم اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی و افسردگی تأثیر مثبت و معنی داری دارد. $P < 0.05$ نتیجه این پژوهش نشان می دهد هر چه مشارکت دانش آموزان سندروم داون در فعالیت های هنری ترکیبی بیشتر باشد میزان برخورداری این افراد از سلامت روان بیشتر محسوس می گردد همچنین بر اساس مشاهدات و اظهار والدین این دانش آموزان حس مسئولیت پذیری، همکاری گروهی، اعتماد به نفس به طور چشمگیری افزایش یافته است که ارتباط تنگاتنگی با سلامت روان دارد

کلمات کلیدی: هنرهای ترکیبی، سندروم داون، سلامت روا

* ۱- کارشناس ارشد روانشناسی، آموزش و پرورش استثنایی Saravani79@gmail.com

۲- کارشناس ارشد روانشناسی، آموزش و پرورش استثنایی pourbahram.r@gmail.com

۳- کارشناس روانشناسی، آموزش و پرورش استثنایی، شهر قدس zb.haghshenas.110@gmail.com

۴- کارشناسی آموزش ابتدایی، آموزش و پرورش استثنایی، شهر قدس taheri.m.sanaz@gmail.com

مضامین و نقوش عامیانه بناهای مذهبی مازندران و بیان هنری در آموزش فلسفه برای کودک (مبتنی بر اندیشه علامه جعفری)^۱

سمیه زارعی^۲ محمد اعظم زاده^{۳*} همایون حاج محمد حسینی^۴

چکیده

روش فلسفه برای کودک، مطالعه‌ی جمعی یا خواندن داستانی کوتاه و چند مجلسی و خاستگاه آن فلسفه‌ی تربیتی است. داستان سکوی پرشی برای تفکر کودکان از راه پرسش در مفاهیم بیان شده در داستان است که این پرسش‌ها برای آن‌ها مسئله‌ساز می‌شود. برای خوانش بهتر و جذابیت داستان برای کودک، در راستای استفاده از فرهنگ بومی در آموزش فلسفه برای کودک، می‌توان از نقوش عامیانه بناهای مذهبی مازندران با توجه به مضامین متنوع برگرفته از متون کهن ادبی این بناها، برای مصورسازی داستان استفاده کرد. انتخاب داستان و نقوش برای پرورش تعلیم و تربیت و رشد اخلاقی در کودک، می‌تواند مبتنی بر اندیشه‌ی علامه جعفری باشد. به همین منظور این پژوهش در پی پاسخ به پرسش این است که؛ آموزش فلسفه برای کودک در داستان بومی مصور شده با نقوش عامیانه در بناهای مذهبی مازندران، مبتنی بر اندیشه علامه جعفری چگونه بازخوانی می‌شود؟ روش پژوهش توصیفی - تحلیلی و از منظر هدف کاربردی است. ابزار این پژوهش منابع کتابخانه‌ای، دانشگاهی و از تحقیقات معتبر و مجلات علمی - پژوهشی برداشت کلی دارد. نقوش بناهای مذهبی مازندران، به صورت میدانی گردآوری شده است. انتخاب داستان‌های بومی برای آموزش فلسفه به کودک، متونی با مضامین مختلف (بومی، ملی، حماسی، اساطیری، مذهبی، دینی و اعتقادی) و مصورسازی با نقاشی‌های عامیانه بناهای مذهبی مازندران که با بیان‌های مختلف و مضامین متعدد ترسیم شدند، می‌تواند بر اساس استدلال‌های علامه جعفری در فرهنگ و هنر در مسیر حیات معقول باشد. در نهایت داستان‌های بومی مصور راهکاری مناسب برای پرورش رشد اخلاقی و تربیتی کودک است.

کلیدواژگان: نقوش عامیانه، آموزش فبک، بناهای مذهبی، علامه جعفری.

۱. برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد، با عنوان: مؤلفه‌های فرهنگی در نقاشی‌های عامیانه بناهای مذهبی مازندران (مبتنی بر اندیشه علامه جعفری)

۲. کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه مازندران، ایمیل: somayehzareei2@gmail.com

* ۳. استادیار گروه صنایع‌دستی و پژوهش هنر، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه مازندران (نفر اول) . aazamzadeh@yahoo.com

۴. استادیار گروه صنایع‌دستی و پژوهش هنر، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه مازندران. h.hosseini@umz.ac.ir

تأثیر تجزیه و تحلیل بصری نگارگری در شاهنامه بایسنقری در ارتقای سطح مهارتی آموزش هنرهای تجسمی دانش آموزان پایه هشتم مقطع متوسطه

عباس فتوحی^۱ مجتبی بابائیان^۲ حمید قاسم زادگان جهرمی^۳

چکیده:

هدف از مقاله حاضر بررسی ساختار ریشه‌ای هنرهای تجسمی در شناخت شاهنامه بایسنقری بعنوان یکی از آثار شاخص نگارگری ایرانی جهت آموزش دانش آموزان مقطع متوسطه در درس فرهنگ و هنر است، که در دو بخش مسیر این شناخت هموار می گردد. در بخش اول درآمدی بر شناخت نقاشی ایرانی و تقابل آن با فرهنگ تصویری غرب جدا از بحث سیر تاریخی آن مطرح می شود. تا از این منظر نیز آثار مذکور مورد شناخت واقع شوند. در بخش دوم تحلیل هندسی سه اثر شاخص از بیست و دو اثر شاهنامه بایسنقری مورد کنکاش قرار می گیرد. با توجه به این که سه استاد بزرگ در کارگاه بایسنقری مشغول تهیه نگاره های مورد نظر بوده اند می توان تفاوت در شیوه ترکیب بندی و رنگ بندی و طراحی آنها مشاهده نمود. برای هر نگاره شناخت تصویری قصه در شعر فردوسی برداشت نگارگر و نحوه اجرای وی چگونگی طرح و ساختار ترکیب بندی تحلیل هندسی قاب و تصویر و تحلیل شکل و فضای نگاره و تحلیل رنگ در هر اثر و نوع چیدمان آنها مهم بوده و مورد بررسی واقع می شوند تا دانش آموزان با آشنایی باین اثر درخشان شناختی جامع در باب موفقیت تصاویر شاهنامه بایسنقری به لحاظ توجه به اهمیت هنرهای تجسمی در نگارگری ایرانی دست یابند.

واژگان کلیدی: هنرهای تجسمی، نقاشی ایرانی، شاهنامه بایسنقری، کتاب فرهنگ و هنر، پایه هشتم

۱ - مربی، عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان استان تهران fotoohiab@gmail.com

۲ - مربی، عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان استان تهران babaeianm@gmail.com

۳ - دانشجوی دکتری، عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان استان تهران hamidghasemzadegan@yahoo.com

مقالات با ارائه پوستر

«تصویر هنری بعضی آیات قرآن کریم بنابر هماوائی»

راضیه سادات میرصفی *

چکیده

هماوائی از رهگذر تجسم تصویری، موجب تقویت معنا می گردد؛ شیوه ی چینش و همنشینی واژگان و آواها در متن قرآن، افزون بر آهنگین کردن کلام و تصویر آفرینی، در القای بهتر مفهوم و معنای مورد نظر مؤثر است. از این رواج آن به «الصورة الفنية» (تصویر هنری)، «الصورة الادبیة» تعبیر می کنند. نکته ی قابل توجه این است که آواها به عنوان یکی از مهم ترین ارکان معنا بخشی به تصاویر ادبی محسوب می شوند؛ این ویژگی آن هنگام که با تکرار آوا همراه شود، در تصویر آفرینی و میزان اثر گذاری، نیرویی مضاعف خواهد داشت. با بررسی برخی آیات، خصوصاً آیات سور کوتاه و مکی، به طرز برجسته ای با هماوائی مواجه می شویم که خود می تواند یکی از عوامل زیبایی، جذابیت صوتی و ابزاری جهت روانی کلام باشد و این امر نقش مهمی در القای تصویر و در نهایت تقویت و انتقال معنا داشته، نیز به دلیل ایجاد زیبایی، هماهنگی و همخوانی در کلام، می تواند ابزاری کارآمد برای هدایت و ارتباط با مخاطب باشد. این پژوهش درصداست تا با روش توصیفی - تحلیلی به بررسی نقش هماوائی و تجسم تصویری برخی آیات قرآن در تقویت معنا که جلوه ای از اعجاز بیانی قرآن کریم است، بپردازد؛ در واقع به این سؤال پاسخ داده شود که آیا باروری زبان قرآن و نقش پررنگ موسیقی و آوای حروف در تقویت و القای معنا به سبب هماوائی (اعجاز مجاورت) و همصدائی های حاکم بر آن از طریق القای تصویر می باشد.

کلمات کلیدی: قرآن کریم، تکرار آوا، تجسم تصویر، معنا، اعجاز بیانی.

بررسی تأثیر واحدهای هنر دانشگاه فرهنگیان بر روش های مورد استفاده‌ی دانش آموختگان آموزش ابتدایی استان بوشهر

*جواد بنافی^۱، معصومه کازرونی منفرد^۲

چکیده:

مهم‌ترین رسالت نظام آموزشی در هر جامعه‌ای فراهم کردن زمینه‌های لازم برای رشد و شکوفایی همه جانبه‌ی استعداد های کودکان، نوجوانان و جوانان است. هنر، یکی از ابزار مهم آموزش است که انسان می‌تواند از طریق آن یاد بگیرد، بفهمد و ارتباط برقرار کند. کودکان و نوجوانان از طریق ارتباط با هنر می‌توانند به عنوان یک عضو فعال در دنیای پیرامون خود نقش آفرینی کنند. به همین سبب، یکی از حوزه‌های اساسی در نظام آموزش و پرورش دنیا، حوزه‌ی تربیت هنری می‌باشد. امروزه هنر، در برنامه‌های درسی ایران از جایگاه مناسبی برخوردار نیست و تربیت هنری جدی گرفته نمی‌شود. پژوهش حاضر به سرفصل‌های واحد مبانی هنر و آموزش هنر در دانشگاه‌های فرهنگیان و میزان اثربخشی آن در تشویق و ترغیب دانشجومعلم‌ان جهت به کارگیری روش‌های تربیت هنری برای بهبود دقت شنوایی دانش‌آموزان در کلاس درس می‌پردازد. برای انجام این پژوهش به گردآوری اطلاعات از طریق مطالعه، بررسی اسناد، مشاهده و مصاحبه پرداختیم. با بررسی‌های انجام شده به این نتیجه رسیدیم که سرفصل‌های واحد مبانی هنر و آموزش هنر در دانشگاه‌های فرهنگیان مناسب و شامل حیطه‌های مختلف هنر می‌باشد. آشنایی دانشجومعلم‌ان با روش تدریس‌های گوناگون و استفاده از رویکرد تربیت هنری، بستگی به تدریس فعال اساتید و فعالیت‌های عملی آن‌ها دارد و همچنین دانشجومعلم‌ان خلاق‌ی که دانسته‌های خود را به روز می‌کنند و محیطی جذاب برای دانش‌آموزان فراهم می‌کنند، تأثیر فراوانی در تثبیت یادگیری و بهبود ضعف‌های دانش‌آموزان خود دارند. در پایان نیز روش‌های اجرا شده توسط دانش‌آموختگان فرهنگیان ذکر شده است.

کلیدواژه‌ها: آموزش هنر، تربیت هنری، روش تدریس فعال، تربیت شنوایی، دقت شنوایی

* ۱. کارشناسی، علوم تربیتی - آموزش ابتدایی، آموزگار، آموزش و پرورش، setaregan532@gmail.com
۲. کارشناسی، علوم تربیتی - آموزش ابتدایی، آموزگار، آموزش و پرورش، mkazerooni1376@gmail.com

سلسله مراتب جذب شاگرد در نظام آموزشی نقاشی ایران دوره ی اسلامی پیش از اشاعه ی اندیشه ی تجدد

* سیامک رحیمی^۱
فرناز حقیقت پرست خیاطی^۲

چکیده:

از مشکلات اصلی مطالعات نقاشی ایران، نبود منابع کافی است که موجب پنهان ماندن بسیاری از حقایق شده است. اگرچه در برخی کتب توصیفاتی آمده است، اما این اطلاعات به گونه ای نیستند که تصویری روشن ارائه دهند. برای نمونه، می توان به کمیاب بودن اطلاعات دقیق در حوزه آموزش نقاشان و نایاب بودن سخنانی دقیق پیرامون سلسله مراتب جذب شاگردان اشاره نمود. با وجود نایاب بودن داده ها، در برخی از متون فوتوتگران، با توصیفاتی در روش جذب شاگردان روبرو می شویم که می توان از آن به عنوان مقیاسی برای تعمیم آن در حوزه آموزش نقاشی استفاده نمود. اگرچه توصیفاتی قطعی نیستند، اما می تواند شمایی کلی ارائه دهند. این تصویر ساخته شده از شرایط نظام آموزشی شاید بتواند برخی پیوستگی ها در ساختار نظام نقاشی را از نگاهی متفاوت تعریف نماید.

در این پژوهش، برای پر کردن خلاء اطلاعاتی موجود، منابع سایر مشاغل مورد بررسی قرار گرفته اند تا بتوان تصویری از سلسله مراتب جذب شاگردان ارائه داد. برای این منظور، اسناد مورد بررسی نظری و تحلیل قرار گرفتند. سؤال اصلی پژوهشگران این است که هنرمندان نقاش برای انتقال دانسته های فنی و اخلاقی حاکم بر حرفه ی خویش از چه ساز و کاری برای انتخاب شاگردان استفاده می نمودند؟

از نتایج بدست آمده، می توان به اخلاق مدار بودن، مسئله ی شناخت و اهلیت داشتن در جذب شاگردان اشاره نمود که همین موضوع موجب گردیده بود که ابتدا نزدیکترین افراد برای انتقال دانسته ها در نظر گرفته شوند و در مرحله بعد آشنایان دورتر و افراد ناشناس، که البته این افراد باید آزمون های اخلاقی پنهان در مسیر آموزش را با موفقیت پشت سر می گذاشتند تا بتوانند لایق یادگیری باشند.

واژگان کلیدی: نظام آموزشی، نقاشی، شیوه های آموزش، فوتوت نامه، رسالات مشاغل

* ۱. مربی گروه هنر و معماری - دانشگاه پیام نور - تهران - siamak.rahimi@pnu.ac.ir

۲. کارشناس ارشد نقاشی - farnaz.hagigatparast@gmail.com

آموزش مفاهیم اخلاقی در تصویر سازی داستان های قرآنی، مطالعه موردی داستان حضرت یونس

فرحناز جلیلوند *

چکیده:

یکی از مکانیسم های آموزش مفاهیم اخلاقی به جامعه اسلامی ایران در طی سده های متمادی تاریخی، تصویر سازی داستان های قرآنی بوده است یکی از این داستان ها مربوط به حیات زیسته حضرت یونس (ع) می باشد که نگارگران به طرق گوناگون آن را مصور سازی نموده اند تا بتوانند بدین شیوه بصری مفاهیم اخلاقی را به مردمان آموزش دهند.

پژوهش حاضر در این راستا بر نگاره های حضرت یونس در نسخه های جامع التواریخ رشیدالدین محمد همدانی منسوب به دربار ایلخانی قرن هفتم محفوظ در کتابخانه دانشگاه ادینبرو اسکاتلند و مجموعه ناصر خلیلی لندن و مجمع التواریخ حافظ ابرو منسوب به دوره تیموری قرن هشتم محفوظ در موزه متروپولیتن متمرکز شده است و هدفش آن است تا نوع طراحی و المان های بصری به کار رفته در هر نسخه در رابطه با محتوای داستان و تاثیر گذاری آن بر مخاطب و چگونگی انتقال مفاهیم اخلاقی داستان را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد.

کلید واژه: مفاهیم اخلاقی - نگارگری - جامع التواریخ - مجمع التواریخ - آموزش - حضرت یونس (ع)

بررسی نگرش معلمان (تربیت هنری) و چگونگی کاربرد هنر نقاشی در آموزش دروس مقطع ابتدایی ناحیه ۲ قزوین

* حسن یوسفی^۱، مهدیه خسروی^۲

چکیده

هدف پژوهش: هدف پژوهش حاضر بررسی نگرش معلمان در مورد چگونگی کاربرد هنر نقاشی در آموزش دروس مقطع ابتدایی ناحیه ۲ قزوین می باشد. روش تحقیق: پژوهش حاضر با توجه به ماهیت موضوع و اهداف پژوهش، توصیفی - زمینه یابی است. جامعه آماری این پژوهش ۲۲۰ نفر، شامل کلیه معلمان ابتدایی شهرستان قزوین (ناحیه ۲) می باشد. که در سال ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ قزوین مشغول بوده اند که به روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی چند مرحله ای به این ترتیب که از بین مدارس به صورت تصادفی ۱۳ مدرسه انتخاب شد و سپس از این مدارس ۱۰ مدرسه انتخاب شد. و از بین این مدارس ۵ مدرسه دخترانه و ۵ مدرسه پسرانه انتخاب شدند. در تجزیه و تحلیل آماری، پس از جمع آوری داده ها، از برنامه نرم افزار ۱۹ SPSS استفاده شد. در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. به این منظور ابتدا از چند معلم درباره چگونگی کاربرد هنر در آموزش تحقیق و پرس و جو شد. همچنین با مطالعه کتاب های مختلف در این باره، محقق به تدوین پرسشنامه پرداخت و پرسشنامه شامل ۳۵ سؤال بسته پاسخ بر مبنای مقیاس درجه بندی لیکرت توسط پژوهشگر تدوین گردید. و بر اساس نظر و صلاح دید استاد محترم راهنما پرسشنامه ای با ۳۵ سؤال بسته پاسخ نهایی گردید. و پایایی برای آن محاسبه شد. نتایج: نتایج نشان داد که در خصوص مقایسه نگرش معلمان زن و مرد در خصوص کاربرد هنر در آموزش تفاوت معناداری وجود ندارد. و می توان گفت که معلمان اعتقاد دارند بهتراست در آموزش دروس ابتدایی از نقاشی استفاده شود.

کلیدواژگان: تربیت هنری معلمان، نقاشی، هنر، آموزش دروس،

* ۱ - عضو هیات علمی، گروه آموزش هنر، دانشگاه فرهنگیان. hasanyousefi@cfu.ac.ir

۲ - کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی، آموزش و پرورش ناحیه ۲ قزوین mahdih-maleka1399@gmail.com

مطالعه تطبیقی تصویر سازی و سینما با رویکرد آموزش تصویر سازی به کمک فیلم

* طاهره زلفعلی پور فر^۱، لیلیا زلفعلی پور فر^۲

چکیده

مقاله حاضر به مطالعه تطبیقی دو هنر تصویر سازی و سینما می باشد؛ رویکرد آموزش تصویر سازی و هدف اصلی استفاده از قابلیت های سینما تحقق این رویکرد می باشد با توجه تئوری هنری پانوفسکی و مطالعه تطبیقی، رویکردی آموزش محور به پژوهش داده شده سوال اصلی تحقیق آیا سینما می تواند به عنوان ابزار مناسب در آموزش تصویر سازی مورد استفاده قرار گیرد؟ پاسخ سؤال و بررسی فرضیه که سینما به عنوان ابزار آموزشی تصویر سازی مناسب است در گروه پاسخ به سؤالات فرعی است: ۱. خروجی کار هنرجویان تصویر سازی با نمایش یک فیلم نسبت به هنر جویان که این ابزار محروم بوده اند، چه تفاوتی دارد؟ ۲. در صورت بهبود کیفیت اسکیس ها به روش پیشنهادی تأثیر این روش چگونه در کار هنرجویان نمود می یابد؟ این مقاله بر مبنای مطالعات استدلالی به روش بررسی میدانی با تحلیل کیفی در راستای رویکرد پدیدارشناسانه نمادها است هدف پیش رو رسیدن به روشی کارآمد جهت افزایش راندمان آموزش تصویر سازی است راه حل مناسب به این منظور بهره از پتانسیل هنر سینما است طی خروجی بر مبنای تحلیل کیفی که ۸۲٪ نمرات A و B از ابزار فیلم برای آموزش بهره برده اند تعلق گردید در حالی که تنها ۱۸٪ محروم از این ابزار بودند نمرات A و B را کسب کنند طوری که ۸۶،۰۶٪ اسکیس های گروه الف به لحاظ معنایی و ۵/۶۴٪ آن ها به لحاظ فرمی از فیلم به صورت آشکار پنهان بهره جسته اند. نتیجه این فرضیه که سینما به عنوان ابزار آموزشی تصویر سازی مناسب است صحیح بوده و میزان و چگونگی در حوزه ی عینی و ذهنی بررسی گردید.

کلید واژگان: تطبیقی، آموزش تصویر سازی، سینما، پانوفسکی

۱. کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشگاه مازندران ، tzolfalipor@yahoo.com
۲. کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشگاه مازندران ، tzolfalipor@yahoo.com

چگونگی توانمند سازی دوره کارورزی با دانش آموزان در آموزش ترکیبی حضوری و مجازی (سامانه شاد)

نرگس دلدار ۱

چکیده:

پژوهش و اقدام پژوهی در آموزش هنر، ارزشهای هنری-فرهنگی است که توسط قشر تحصیلکرده و دانشگاهی حفظ شده و در مسیر انتقال به نسلهای آینده با تحولات جامعه همگام می گردد. این وظیفه ی نظام آموزشی می تواند در دوره کارورزی و تامل آموزشی در رشته های نگارگری و نقاشی به تناسب محتوای موضوعی و مفهومی با شرایط روز جامعه از اهمیت بالایی برخوردار باشد. این اقدام پژوهی با رویکرد آموزشی و پژوهی که به لحاظ هدف، تحقیقی بنیادی است، در تحلیل نظام عالی دوره کارورزی، ابتدا با روش کتابخانه ای، به پیشینه، مفاهیم بنیادی و چارچوبهایی که می باید در چگونگی امر آموزش، تعلیم و تربیت مدنظر قرار گیرد پرداخته و سپس در محتوای مجازی سامانه شاد زیر نظر آموزش و پرورش مورد بررسی قرار گرفته است. در نتیجه؛ چگونگی تامل برنامه های آموزشی به صورت ترکیبی (حضوری و مجازی) در دوره کارورزی دانش آموزان در تابستان نیازمند بازبینی، تصحیح و سازگاری با تغییرات و تحولات معاصر بوده و در شرایط موجود با نیازهای جامعه، انتظار دانش آموزان و مربیان می تواند با خلاقیت و کیفیت لازم برای انتقال محتوای آموزشی باشد.

کلیدواژه ها

توانمند سازی، کارورزی، سامانه شاد

۱- نرگس دلدار، کارشناس ارشد پژوهش در هنرهای سنتی، استاد یار معلم، آموزش پرورش منطقه ۱۵ تهران

h_parin@yahoo.com

درآمدی بر هنر مفهومی

مهران قلعه‌دار *

چکیده

قرن بیستم آکنده است از انواع جنبش‌های نوین هنری که هر یک در گسترش قلمرو هنر به سهم خود تأثیرگذار بوده‌اند. نوشتار حاضر درباره‌ی نوع خاصی از این جنبش‌هاست که با ادعایی عجیب وارد عرصه هنر شده است و هنرمندان فعال در این حوزه، نگاه متفاوتی به هنر و اثر هنری دارند. از نظر اینان اثر هنری جایگاه اصلی را ندارد و ایده مهم است؛ قصد و نیت زیبایی‌شناسانه هم کاملاً به حاشیه می‌رود. گاهی هم روند اجرای کار برای هنرمند جذاب است و می‌خواهد مخاطب را نیز در این روند مشارکت دهد. علاوه بر این او محدودیتی در استفاده از رسانه‌های متفاوت برای بیان ایده خود ندارد. از نظر تاریخی دوران اوج این جنبش که هنر مفهومی نام دارد بین سال‌های ۱۹۶۶ تا ۱۹۷۲ است که در مخالفت با ارزش‌های هنر مدرن شکل گرفته است که البته تا امروز نیز همچنان فعال است. با توجه به چالشی که این جنبش برای مفاهیمی چون: ایده، اثر هنری و زیبایی‌شناسی به وجود آورده است و نقد هنر در این زمینه با نگاه و ابزار زیبایی‌شناسانه صورت نمی‌گیرد آموزش در این زمینه ضرورت می‌یابد. اهمیت نوشتار حاضر در عرصه‌ی آموزشی این است که می‌تواند تلنگری برای فکر تهیه و تدوین سرفصلی با عنوان هنر مفهومی باشد. شیوه‌ی این پژوهش توصیفی-تحلیلی است و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای انجام خواهد شد.

کلیدواژه‌ها

هنر مفهومی، اثر هنری، ایده، نیت زیبایی‌شناسانه

مطالعه آمیخته برنامه درسی آموزش هنر رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان

محمد نیکخواه*

چکیده

هدف این پژوهش بررسی و تبیین تلفیقی و آمیخته برنامه درسی آموزش هنر رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان بود. نوع پژوهش کاربردی و روش آن توصیفی، تحلیل محتوایی و پیمایشی (کیفی-کمی) بود. جامعه های آماری پژوهش شامل برنامه درسی رشته آموزش ابتدایی، هیأت علمی و دانش آموختگان رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان بود. نمونه آماری بخش مصاحبه به صورت هدف-مند و تا اشباع نظری (۲۲ نفر هیأت علمی و ۱۴ نفر دانش آموخته) انتخاب شد. نمونه آماری بخش پرسشنامه ای، به روش خوشه ای تصادفی (طبق تقسیم بندی سازمان سنجش آموزش کشور)، از بین پنج قطب آموزشی، پنج استان سمنان، کرمان، همدان، چهارمحال و بختیاری و فارس به روش تصادفی انتخاب شد (۳۶۵ نفر دانش آموخته) انتخاب شد. برای گردآوری داده ها از چک لیست تحلیل محتوا، مصاحبه به روش هدایت کلیات و پرسشنامه بسته پاسخ در طیف پنج درجه ای لیکرت، استفاده شد. اعتبار و روایی ابزار به روش های مقتضی بررسی شد. یافته های پژوهش در سه بعد دانشی، توانشی و نگرشی مورد تحلیل قرار گرفته شده اند. یافته های پژوهش حاکی از عدم دستیابی کامل برنامه درسی آموزش هنر به هدف های از پیش تعیین شده داشته و برنامه درسی مذکور در هنگام اجرا با مسائل و مشکلاتی روبرو بوده و نتوانسته شایستگی های لازم را در دانش آموختگان ایجاد نماید. بنابراین لازم است با توجه به اهمیت موضوع، این برنامه مورد توجه ویژه استادان و دانشجومعلم قرار گیرد.

واژه های کلیدی: دانشگاه فرهنگیان، برنامه درسی، آموزش هنر، دوره ابتدایی

کاربرد هنر در آموزش زبان فارسی

علی دلیر دیسفانی *

چکیده:

هنر به عنوان یکی از راه های برقراری ارتباط عاطفی و تجربی با مواد و مفاهیم، می تواند به بهبود فرآیند آموزش منجر شود و یادگیری را تسهیل کند. در واقع، نقش مهم هنر در آموزش، فعالسازی خلاقیت و تفکر خلاق، ارتقای مهارت های ارتباطی، تسهیل یادگیری مفاهیم، تقویت هویت و اعتماد به نفس و ایجاد ارتباط با فرهنگ و تاریخ است. هنر در آموزش زبان فارسی نیز نقش مهمی را ایفا می کند و در ارتباط و انتقال احساسات و ایده ها مؤثر است. به طور کلی، هنر در زبان فارسی امکان بیان و ارتباط عمیق تری را فراهم می کند و احساسات و ایده ها را به صورت زیبا و هنرمندانه منتقل می کند. در زبان فارسی، هنر به صورت شعر، داستان، نمایشنامه، موسیقی، نقاشی و ... تجسم می یابد. این هنرها سبب ایجاد تجربه های زیبا و الهام بخش برای خوانندگان، شنوندگان و تماشاگران می شوند و به اغلب افراد کمک می کنند تا از زندگی لذت ببرند و ارتباطی عمیق تری را با فرهنگ و هنر فارسی برقرار کنند. در این مقاله به بررسی کاربرد هنر در آموزش زبان فارسی پرداخته شده است که افزایش تسلط بر واژگان، توسعه مهارت های نوشتاری، شنیداری و گفتاری، درک ادبی، ایجاد انگیزه و ارتقاء فهم فرهنگی از نتایج این پژوهش و از جمله کاربردهای مهم هنر در آموزش زبان فارسی است.

کلمات کلیدی: هنر، زبان فارسی، شعر، داستان، نمایشنامه، نقاشی.

تأثیر ارتباط روش تدریس خلاق بر خلاقیت هنرجویان پایه دهم رشته عکاسی دیجیتال استان مازندران در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

* طاهره زلفعلی پور فر^۱، لیلا زلفعلی پور فر^۲

چکیده

یکی از اهداف مشترک نظام های آموزشی در سراسر جهان به رشد شخصیت خلاق ارتباط دارد، تا بتواند به آسانی خود را با جامعه امروزی که دستخوش تغییرات سریعی است، وفق دهد. پژوهش حاضر، با هدف بررسی تأثیر به کارگیری روش های تدریس خلاق بر خلاقیت هنرجوها اجرا گردید. روش شبه تجربی و در قالب طرح پیش آزمون و پس آزمون با گروه گواه بود. نمونه پژوهش شامل ۶۰ هنرجو رشته عکاسی استان مازندران بود که به طور مساوی به گروه آزمایش یعنی هنرجویان هنرستان مهرسبز بابل ۳۰ نفر که هنرآموزان برای به کارگیری روش های تدریس خلاق دوره آموزشی دیدند و گروه گواه (۳۰ نفر) تقسیم شد. جهت گردآوری اطلاعات و اندازه گیری سطح خلاقیت هنرجویان در مرحله پیش آزمون از فرم الف خلاقیت تصویری تورنس و در مرحله پس آزمون، از فرم ب خلاقیت تصویری تورنسی برای هر دو گروه استفاده شد. داده های پژوهش با بهره گیری از روش t دو گروهی مستقل مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفت. نتایج نشان داد که تفاوت معناداری بین گروه آزمایش و گواه در چهار مؤلفه خلاقیت (سیالی، انعطاف پذیری، اصلات و بسط) وجود دارد با اطمینان ۹۹ درصد می توان گفت میزان رشد خلاقیت هنرجوهای گروه آزمایش نسبت به گروه گواه بیشتر است.

با توجه نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر معلمان می توانند با کاربرد روش های تدریس خلاقانه، و با مطالعه روش تدریس در کشورهای پیشرفته از نظر علمی می تواند خلاقیت هنرجوها در رشته عکاسی و حتی در رشته های دیگر شکوفا نمایند.

کلیدواژه ها

تدریس خلاق، خلاقیت، هنرجویان، استان مازندران، رشته عکاسی دیجیتال

* ۱. کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشگاه مازندران، lzolfalipor@yahoo.com
۲. کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشگاه مازندران، tzolfalipor@yahoo.com

رویکردی بر شایستگی معطوف به دانش موضوعی (CK) و دانش تربیتی موضوعی (PCK) در تدریس موثر هنر در دانشگاه فرهنگیان (تاکید بر برنامه درسی رشته آموزش ابتدایی)

سعیده معصومی *

چکیده

در سال‌های اخیر، به دلیل توجه به آموزش و پرورش، مفهوم هنر در آموزش ابتدایی به عنوان یکی از موضوعات مهم و جدید به شمار می‌رود. با توجه به رویکردهای متعدد در این زمینه، پژوهشگران و متخصصان آموزش به دنبال یک سیستم یکپارچه و کارآمد در آموزش هنر به دانش‌آموزان ابتدایی هستند. در این مقاله، عوامل مختلفی که بر آموزش هنر در دوران ابتدایی تأثیر می‌گذارند، بررسی شده است. تحلیل ذهنی و روش‌های گروهی، به عنوان روش‌های ارتباطی اصلی در آموزش هنر به دانش‌آموزان معرفی و توضیح داده شده‌اند. همچنین، اصول و روش‌های طراحی درس هنر در دوران ابتدایی نیز بیان شده است. ارتباط بین هنر و مهارت‌ها، از جمله مهارت‌های اجتماعی، فردی و ذهنی بررسی شده‌اند. تأثیر هنر بر روابط اجتماعی و روابط دانش‌آموز با محیط پیرامونی خود، نقش هنر در ایجاد خلاقیت، پیشرفت تحصیلی و اعتماد به نفس در دانش‌آموزان مبتدی نیز از موضوعاتی است که در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته است. این مقاله در پی پاسخ به این سوال است که ویژگی‌های شایستگی معطوف به دانش تربیتی موضوعی (PCK) در آموزش هنر به دانش‌آموزان ابتدایی، به عنوان یک عنصر کلیدی چیست؟ با توجه به پویایی و الگوهای تغییراتی در آموزش، ایجاد بستری برای بهبود روش‌های آموزش هنر به دانش‌آموزان ابتدایی، بسیار مهم است. در این مقاله، روش تحقیق کیفی به منظور درک عمیق‌تر وضعیت آموزش هنر در دانشگاه فرهنگیان و نیازهای واقعی دانشجویان به کار گرفته شده است و همچنین، برپایی کارگاه‌های آموزشی و ارتباط نزدیک با متخصصین آموزش هنر در این زمینه، بهبود کیفیت آموزش هنر در دوران ابتدایی را تسهیل می‌کند.

واژگان کلیدی: شایستگی معطوف به دانش موضوعی (CK)، شایستگی معطوف به دانش تربیتی موضوعی (PCK)، آموزش هنر، آموزش ابتدایی، مهارت و خلاقیت، زیبایی‌شناسی

مقایسه اثر بخشی روش تدریس سخنرانی و روش تدریس اکتشافی در درس هنر بر خلاقیت دانش آموزان متوسطه اول

مهسا منظوری^۱ دکتر حمید قاسم زادگان جهرمی^۲ دکتر میلاد الفت^۳

چکیده مقاله:

آموزش یکی از اساسی ترین نیاز های جوامع بشری است. بهره گیری از شیوه های فعال و نوین آموزش، و گزینش مناسب ترین شیوه ی آموزش بسیار حائز اهمیت است. این مطالعه با هدف مقایسه اثر بخشی روش تدریس سخنرانی و روش تدریس اکتشافی بر میزان خلاقیت دانش آموزان متوسطه اول انجام شده است.

روش این پژوهش از نوع طرح نیمه تجربی است. دروس عملی زنگ هنر مدارس متوسطه اول مورد بحث و بررسی است. یافته های این پژوهش نشان داد که روش تدریس اکتشافی در درس هنر و تکنیک های هنری، موثر تر از روش سخنرانی است. جامعه آماری این پژوهش، شامل ۶۰ نفر از دانش آموزان دبیرستان متوسطه اول میلادنور در شمال غرب تهران بوده است که به دو گروه ۳۰ نفره تقسیم شده اند و تحقیقات به صورت شفاهی انجام شده است.

واژگان کلیدی: خلاقیت، عزت نفس، روش تدریس

* ۱. دانشجوی مقطع کارشناسی آموزش هنر، مرکز آموزش عالی شهید شرافت، دانشگاه فرهنگیان تهران Ma7372846@gmail.com
۲. مربی، عضو هیئت علمی گروه هنر مرکز آموزش عالی شهید شرافت، دانشگاه فرهنگیان تهران hamidghasemzadegan@yahoo.com
۳. دانش آموخته معماری/ دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، دانشکده معماری و شهرسازی، هنرآموز هنرستان فیضیه تهران «
Molfat88@gmail.com

● کمیته اجرایی دانشجویی همایش

زینب فقیه
صبا خواجهوند
ملیکا حسنی
هانیه حاجی رمضانعلی
